

Kresalek Gábor

AZ 1956. NOVEMBER 4-E UTÁN POLITIKAI OKOKBÓL KIVÉGZETTEKKEL KAPCSOLATOS KUTATÁSRÓL

Az 1956-os forradalom leverését a magyar történelem alighanem legvéresebb megtorlása követte. Nemcsak a törvényes miniszterelnököt és munkatársait, nemcsak a forradalom szószólóit és tisztjeit adták hóhérekre a kádárista bíróságok, de százával végeztek ki munkásokat, diákokat, tanoncokat is, akik fiatalos lelkesedéssel fogtak fegyvert a forradalom magyar és szovjet ellenségeivel szemben. Egy ilyen népmozgalom, mely évek könyörtelen terrorjára válaszként torkollott népfelkelésbe, természetesen magával sodort különféle „marginálizálódott” embereket is, akik ugyan előző életükben nem voltak gáncs nélküli lovagok, de a forradalom harcaiban s jobbára a megtorlás gépezete ellen is emberként állták meg a helyüket. A Kádár-rendszer évtizedei alatt nevüket ugyanúgy ellepte a bozót, mint jeltelen sírjaikat a temető legeldugottabb szélén. Bár ma már szabadon kutathatjuk a peres iratokat, még távolról sem tartunk ott, hogy valamennyiük nevét, életét, szenvedéseit és halálát pontosan és megbízható forrásokra támaszkodva ismernénk. Természetesen a legismertebbekről tudunk legtöbbet, de a „pesti (és vidéki!) srácok” sorsát most kell aprólékos munkával rekonstruálni.

Erre a feladatra vállalkozott az 1956-os intézet egy kutatócsoportja, amely a forradalomban való részvételük miatt perbe fogott, halálra ítélt és kivégzett áldozatok életrajzát kívánja megírni.

A feladatot két lépésben óhajtjuk megoldani. Először a Fővárosi Bíróságon, a megyei bíróságokon, az ügyészségen, az Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben és a Belügyminisztérium Történeti Irattárában fellelhető peres akták alapján adatlapon rögzítjük a kivégzettekre vonatkozó adatokat és tényeket. Kitöltésük után a perekből szerzett ismereteink alapján elkészítjük az áldozatok rövid életrajzát. Munkánk eredményeként nem csupán számítógépes módszerekkel is rendezhető-elemezhető adatokat és rövid életrajzokat nyerhetünk, hanem végre elkészülhet egy olyan lista, amely az áldozatok autentikus névsorát tartalmazza, azokét mindenképpen, akiket bírósági tárgyaláson ítélték halálra és végeztek ki.

A kutatások megkezdésekor rendelkezésünkre állt az a lista, amelyet Rainer M. János (Fényes Elek) készített. Rainer M. János történész, akkor a Fővárosi Levéltár fiatal munkatársa 1984/85-ben saját elhatározásából kezdte el összeállítani az 1956 után kivégzettek névsorát. A kivégzettek számáról a forradalmat követő évtizedekben sem statisztikai adatokat nem tettek közzé, sem névsorukat

nem közölték és az ítéletek nyilvánosságra hozatalát, sőt a bírósági tárgyalások nyilvános vagy zárt jellegét is az igen gyakran változó tájékoztatás-politika befolyásolta. Amikor Rainer úttörő kutatását megkezdte, szigorúan tiltott, egyértelműen üldözhető, és a levéltári szabályzatból következően fegyelmileg is elítélhető munkát végzett, amely súlyos kockázatokkal járt.

Először a Fővárosi Levéltárban őrzött kerületi anyakönyvek másodpéldányaiból gyűjtötte ki – elsősorban a X. kerületben, ahová az akkor Budapesti Országos Börtönnek nevezett gyűjtőfogház tartozik – a kivégzett személyek anyakönyvezett halotti adatait, s ezeket összevetette a sajtóban olykor közzétett hírekkel. A lista természetesen nem lehetett teljes és tökéletes, de ez volt az első, alapján nagyrészt hitelesnek bizonyult névsor a kivégzettek számáról és nevéről. Rainer egyúttal tudományos eszközökkel cáfolta a mindkét irányú szélsőségeket.

1985 nyarán Rainer ismeretlenül – Lipták Béla professzor közvetítésével – kopogtatott be az általa csak a legendákból ismert Mécs Imréhez, aki bizalommal fogadta és segítette munkáját, tanácsokkal és néhány kiegészítéssel szolgált. A listát továbbra is szigorúan titokban kellett tartani, az akkori körülmények között még illegális közzététele is komoly veszélyekkel járt volna. A lista szociológiai-politikai elemzése alapján készült el Rainer úttörő tanulmánya, amely egyidejűleg jelent meg Párizsban, a Magyar Füzetek kiadásában (17. sz., 1986, 99–129. p.), ahová Litván György csempészte ki, és az illegális *Beszélő* 18. számában, ahol Kis János tette közzé (Fényes Elek, „Adatok a forradalmat követő megtorláshoz”, *Beszélő* 18, 1987; vö. *Beszélő Összkiadás*, sajtó alá rendezte Havas Fanny, Bp. 1992., II. köt. 649–663. p.). Rainer ekkor vette fel a Fényes Elek álnevet a magyar statisztika megalapítójának tisztelegve.

A listát, amely külföldön a „Tetemrehívás” című kötetben (Párizs, 1988, 149. p.) és itthon a *Beszélő* 25. (1988) számában (vö. *Összkiadás*, III: 606–611. p.) jelent meg, először 1988. június 16-án az akkor még bozotos 301-es parcellában rendezett ellenzéki megemlékezésen olvasta fel Hegedűs László és Mécs Imre, a Történelmi Igazságtétel Bizottság két alapító tagja. Rainer János 1989 áprilisában lépett ki álneve mögül, Nagy Imre és négy társa exhumálásának befejezése után a temetőben rendezett nemzetközi sajtóértekezleten.

Az 1989. június 16-i gyászszertartás előtt az Igazságügyminisztérium is összeállította, majd sebtében közzétette a maga névsorát, amelyet a TIB megbízásából Rainer ellenőrzött és szűrte ki a mártírnak egyértelműen nem mondható személyeket. (E munkával szinte párhuzamosan, valamivel később a Katalizátor Iroda munkatársai is végeztek anyaggyűjtést a kivégzettekkel kapcsolatban.) Mindez – beleértve a hozzáfűződő politikai vitákat – már az ország nyilvánossága előtt zajlott. Az 1989. június 16-án a Hősök terén majd a 301-es parcellában felolvasott névsor a Rainer-féle gyűjteményből alakult ki.

Kutatócsoportunk kiindulásként ezeket a listákat használta, kiegészítve a levéltárosoktól, a TIB-től és Gosztanyi Pétertől kapott adatokkal. A többszörsen bővített listát nyilvánvalóan kritikával kell kezelni. Noha jól tudjuk, hogy számos forradalmárt gyilkoltak meg bírósági eljárás nélkül, adataink ellenőrzéséhez legfontosabb forrásaink a peres iratok. Ezek mostanáig a titkos ügykezelés szabályai alá eső, így gyakorlatilag hozzáférhetetlen dokumentumok voltak.

Sejtettük, és az első tapasztalatok is azt igazolták, hogy találhatunk e nevek között olyanokat, melyek viselői nem forradalmi cselekményekért, hanem közbüntényesként szenvedték el a halálos ítéletet. Az eredeti névsor 328 nevet tartalmazott. Ebből részben a feldolgozás során, részben egy előzetes felmérés révén – amikor csupán beletekintettünk az aktákba – 50 személyt ki kellett szűrünk. Ők valóban vagy egyértelműen közbüntényesek voltak és maga a bíróság sem kísérelte meg tevékenységüket a forradalommal összekötni, vagy olyan személyek, akiket ugyan politikai okokból ítélték el, de tevékenységük nem kapcsolódott '56-hoz. Közöttük elsősorban egykori csendőröket találunk, akik közül meglepően sokat végeztek ki 1957–58-ban háborús bűnösökként, valamint kémeket, akik azonban tevékenységüket 1956 októbere előtt folytatták.

Az így kijavított lista szereplőinek megítélésében is maradtak bőven problémák. A halálos ítélettel végződő perek esetében viszonylag magas volt a büntetett előéletűek és ezen belül is a közbüntényeket elkövetők száma. Sok esetben nincs kétségünk a hatóságok állításának valódiságáról, de létezik csaknem ugyanennyi olyan vádlott, akinél legalábbis kétkedéssel kell fogadnunk a priuszra vonatkozó állításokat. Köztudott, hogy az ötvenes években számos olyan cselekményért járt börtönbüntetés, amelyet a józan hétköznapi erkölcs és jogérzék nem tekint szankcionálandónak és ami egy jogállamban nem vezetett volna súlyos börtönbüntetéshez. A kulcsot talán az a mondat adja meg, amit az egyik, az Oral History Archivum számára nyilatkozó elítélt forradalmár mondott közbüntényes múltú felkelő társáról: ő ugyan személy szerint félt tőle, ám ez az ember a forradalom során tanúsított magatartásával mintegy felmagasztosult, élete más dimenzióba került, ha úgy tetszik: megtisztult.

Ha azt kérdezzük, hogy a problematikus múltú kivégzettek áldozatai voltak-e a megtorlásnak, csak azt válaszolhatjuk, hogy igen. Ki „mártír” és ki nem, e kérdés eldöntése nem a történész, hanem a történelem, az utókor feladata. A történész dolga a tények feltárása és leírása, az okok kutatása és nem az ítélezés. A bíróságok az egyes perek szereplőit tendenciózusan válogatták össze. Világos az a szándék, hogy a halálos ítéletekkel végződő perekbe igyekeztek fegyveres felkelőket és közöttük lehetőleg „pettyes múltúakat” is felsorakoztatni. Erre épülhetett azután a Kádár-korszakban megjelent szakmunkák állítása, hogy a forradalom résztvevői zömükben lumpen elemek voltak. Figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy a mobilabbak, kevésbé elesettek, tetteik esetleges következményeivel tisztában levők közül sokan elhagyták az országot. Bizonyos perekből tisztán látható, hogy a hatalmi gépezet az itthon maradottakon akart példát statuálni. S végül ki kell emelni, hogy ugyanezekért a tettekért egy független bíróság szinte egyetlen esetben sem hozott volna halálos ítéletet.

Összefoglalva, az áldozatok sorából nem zárható ki senki, aki a forradalomban részt vett, vagy ítéletét feltételezett részvétele miatt szenvedte el, és a forradalmi napokat nem használta ki bizonyíthatóan büntetetre. Megvilágításképpen álljon itt két példa. A felkelők, tekintettel arra, hogy súlyos élelem- és ruhahiányban szenvedtek, behatoltak a mai Otthon Áruház helyén levő Divatcsarnokba. A magukhoz vett ruhákat, használati tárgyakat a Péterffy Sándor utcai kórházba vitték és ott raktározták el. A készletekből azután ki-ki szükségletei szerint részesült. Az elvitt holmijként igazolást adtak azzal a szándékkal,

hogy azt a konszolidáció után visszaadják vagy megfizetik. Természetesen nem zárható ki az sem, amire a perekben is található hihető adatokat, hogy voltak olyanok, akik nem adtak nyugtát, és az általuk elvitteket sajátjuknak tekintették. Ennek tételes bizonyítása a bíróságon azonban csak néhány esetben történt meg. Az igazoló cédulára való hivatkozás éppen olyan sokszor fordul elő, mint az, hogy ezt a raktárat őrizték, és onnan csak megfelelő engedéllyel és felügyelet mellett lehetett vételezni, akárcsak egy háborús helyzetben. A bíróság azonban a Divatcsarnokban történeteket minden esetben fosztogatásnak minősítette és ahol csak lehetőség nyílt rá, tehát elsősorban a Baross téri és környékbeli fegyveres csoportok, valamint a Péterffy Sándor utcai kórházban letartóztatottak pereiben rablás büntetében is elmarasztalta a vádlottakat. Ezzel szemben alighanem jogosan zárható ki az áldozatok köréből az a férfi, aki ugyan részt vett a fegyveres harcokban is, ám az okt. 28-a és nov. 4-e közötti időszakban súlyos bűncselekményben is vétkes volt: megölte a feleségét.

A perek alapos tanulmányozása során még néhány személyről kiderülhet, hogy nem tartoznak kutatásunk tárgyához, és ugyanígy előfordulhat az is, hogy néhány áldozatról csak ezután fogunk tudomást szerezni, tehát listánk még tovább módosulhat. Ám nagy valószínűséggel kijelenthetjük, hogy a végleges névsor 250-270 nevet fog tartalmazni.

A feldolgozást végzők az említett forrásörző helyek irattáraiban tanulmányozzák azokat a pereket, amelyekben végrehajtott halálos ítélet született. A peres akták tartalmazzák általában a gyanúsított személy adatait, önvallomását, a nyomozati anyagot, beleértve a rendőrségi kihallgatások jegyzőkönyveit, szembesítési jegyzőkönyveket, tanúvallomásokat, házkutatási jegyzőkönyveket. Szórványosan előfordulnak az iratok között vállalati káderanyagok, jellemzések is, általában fellelhetők a lefoglalt tárgyi bizonyítékokról felvett listák. Minden esetben megtalálhatók az első- és másodfokú tárgyalás jegyzőkönyvei és a vádirat. Az esetek többségében hozzájuthat a kutató ahhoz a jegyzőkönyvhöz, melyet akkor vettek fel az ügyészségen, amikor a vádiratot az egyes perbe fogottakkal ismertették. Többnyire tartalmazzák az akták a fellebbezéssel, a kegyelmi tanács határozatával kapcsolatos iratokat és a kivégzési jegyzőkönyveket is.

A kutatócsoport 1991 áprilisában kezdte meg munkáját. Eddig 80 adatlapot töltöttünk ki és készítettünk rövid életrajzokat. A peres iratok áttanulmányozása rendkívül időigényes, és nagyfokú érzékenységet követel a kutatótól. Egyszerre kell az információk rögzítésének követelménye miatt az iratok tartalmát „komolyan vennie”, és az életrajz megírása miatt az egésztől elidegenítenie magát. Kénytelen tehát koncepcionálisan egyszerre regisztrálni, felismerni és kritizálni. Mindezek mellett meg kell birkóznia azzal a feladattal, hogy az iratok hiányossága ellenére az adatlapot lehetőség szerint legrészletesebben töltsse ki, amit erősen megnehezít az a nyelv, mely az iratokat jellemzi. E nyelv a normális szóhasználatól eltérő jogi „bikkfanyelv”, az iratok tartalmára pedig az jellemző, hogy minden objektivitást nélkülöz, tényfeltárás helyett prekonceptcionált, vádaskodó, az esetek döntő többségében becsületsértő és igaztalan hangvételű.

A módszeres kutatást nehezíti, hogy a peres akták meglehetősen nehezen találhatóak meg. A semmisségi eljárások, majd a kárpótlási törvény következtében az iratok elkezdtek vándorolni. Az ügyek az egyik bíróságtól a másikhoz

kerültek, a levéltárakból kikérték őket, és utána vagy visszakerültek a helyükre, vagy nem. A tapasztalat azt mutatja, hogy visszakerülésük esetén sem lehetünk biztosak abban, hogy az irategyüttesek sértetlenek maradtak, illetve – különösen, ha nem levéltárakról, hanem irattárakról van szó – megfelelően reponálták-e őket. Komoly problémát okoz, hogy a listánk szerint vidéken végrehajtott halálos ítéletet elszenvedők iratai csak igen ritkán találhatók meg az adott megye bíróságán vagy levéltárában. Nemcsak az tehát a probléma, hogy egy adott városra vonatkozó pert egy másik városban, megyében, vagy Budapesten folytattak le, hanem az is, hogy egyetlen támpontunk, a kivégzés helye sem esik szükségszerűen egybe a bírósági eljárás helyszínével. Ahhoz tehát, hogy egyáltalán a munkát el lehessen kezdeni, valóságos nyomozómunkát kellett – és néhány esetben még ma is kell – folytatni. Szerencsére elmondható, hogy ma már névsorunk szereplőinek kb. 80 százalékaról tudjuk, hogy hol kell keresni ügyüket.

Kutatásunk az 1956-os forradalom utáni megtorlás pertörténetének feldolgozására tett első kísérlet. Maga a pertörténet megírása két szempontból is jelentős: egyrészt az anyagok feldolgozása után tiszta képet kaphatunk a megtorlás mértékéről és módszereiről, másrészt alapvető kiegészítő anyagokat nyerhetünk a forradalom mikrotörténetének megírásához. Bár a peres iratokat csak maximális forráskritikával kezelhetjük, kétségtelen, hogy reális, használható elemeket is tartalmaznak. Ha a tanúk vallomásait, szembesítési jegyzőkönyveket, az egyes vádlottak különböző, a vizsgálati időszak folyamán tett vallomásait, valamint az ügyészségen tett módosító vallomásokat összevetjük, ha megkülönböztetjük és ütköztetjük a nyomozati időszakban és a bíróság előtt elmondottakat, puzzle-szerűen összerakhatunk egy viszonylag hiteles képet. A peres iratokhoz kapcsolódóan szükséges még az ügyészség elnökségi iratait is áttekinteni, hiszen ezek között szerepelnek azok az instrukciók, melyekkel a hatalom az igazságszolgáltatási szerveket ellátta. Természetesen egyéb kutatásokat és módszereket is kell alkalmazni ahhoz, hogy az „igazság” közelébe juthassunk, és a történeteket a lehető legjobban megérthessük. Itt és most az a lényeges, hogy kutatásunk mintául szolgálhat majd egy következő, szélesebb körű vizsgálathoz. E célból, valamint az adatoknak már e kutatásnál is lényeges standardizálhatósága érdekében készült el (Kozák Gyula szakszerű közreműködésével) a már említett adatlap, mely három részből áll.

Első blokkja tartalmazza a perre vonatkozó általános adatokat. Itt kerülnek rögzítésre a kivégzettekén kívül az adott perben elítéltek nevei, ítéletei, az első- és másodfokú bíróság tagjainak nevei, a tárgyalási napok, az első- és másodfokú ítélet esetleges eltérései, a perről leválasztottak nevei, a tanúk névsora. Ide kerül a per száma és fellelhetőségi helye, a halálos ítélet(ek) végrehajtásának időpontja.

A második blokk a kivégzettek személyi adatait tartalmazza. Míg az első adatlap-blokk az életrajz megírásán kívül statisztikai vizsgálódásokhoz nyújthat segítséget, a második blokkban leírtak elsősorban szociológiai és társadalomtörténeti feldolgozásra alkalmasak. Ebben megkíséreljük rekonstruálni az emberi élet legfontosabb színtereit és eseményeit, születéstől a halálig. Sajnos a források hiányosságai következtében összes kérdésünkre nem minden esetben

kaphatunk választ. Ám az már az eddigi tapasztalatokból világosan látszik, hogy a kivégzettek iskolai végzettségére, munkahelyére, családi állapotára, jövedelmére, lakására mindig van adat. Viszonylag sűrűn lehet találni a házastársakra, szülőkre, pártállásra vonatkozó információkat is. Minden esetben van utalás a perbefogott korábbi bírósági ügyeire, ha büntetett előéletű volt az illető, de, sajnos, a korábbi ügyek perszámai nem mindig lelhetőek meg. Viszonylag gyakoriak a katonai szolgálatra utaló bejegyzések. Az akták általában tartalmazzák az illető „osztályhelyzetét”.

Az adatlap harmadik részébe kerülnek a kivégzett személyére vonatkozó peres adatok, úgymint a védőügyvédek nevei, az ítélet jogi alapját képező paragrafusszámok, a vádbeli cselekmény rövid leírása, a kegyelmi kérvény elutasításának ideje és végül a kivégzés óra, perc szerinti pontos időpontja. Ez az adatscsoport az eddigieken kívül a perekben fellelhető koncepcionális elemek feltárására is alkalmas.

A perek adatszerű feldolgozásán túl segítséget nyújt néhány per anyagának szövegelemzése. Léteznek nyelvészek által kimunkált olyan programok, melyek a hagyományos strukturalista szövegelemzés eredményein túl a szöveg rejtett és pszichés tartalmait is feltárják. Természetesen túlzott optimizmusra e tekintetben sincs okunk, hiszen szó szerinti jegyzőkönyvek helyett a nyomozati időszakban szinte kizárólag előre megfogalmazott, a tárgyalásokról pedig összefoglaló jellegű leiratok készültek még akkor is, amikor formai hitelességre törekedtek. Transzformált szövegekből kell tehát levonni következtetéseket, így ezek a vizsgálatok is csak részeredményekhez vezethetnek.

Fontos lesz még a tények megismeréséhez egyéb források bekapcsolása és ütköztetése. Sajnos a választás e tekintetben nem bőséges. Átnézendők azonban a fennmaradt vállalati káderanyagok és rendőrségi jelentések is. Segítségünkre lehetnek az áldozatok hozzátartozóival, börtön-, eszme- és fegyvertársaival készített interjúk.

A kutatás folyik, eredményeinek egy része remélhetőleg hamarosan napvilágot lát. Addig is mintegy a problémákat illusztrálandó álljon itt mutatóba egy ítéletrészlet, melyből egy per sokrétűsége és a kivégzettek életútjának néhány jellegzetes ellentmondása is kitűnik. Az is jellemző, és a formális történelmi „csoportosítást” nehezíti, hogy a vádlottak számos, egymással csak lazán összefüggő harcban, vállalkozásban vettek részt. A per a Széna téri fegyveres csoport néhány tagja ellen indult. Vádlottai származásuk, a társadalmi struktúrában betöltött helyük, a forradalomban vállalt szerepük és vélhető motívumaik szerint három csoportba sorolhatók:

- A. 1. Egyetemista, érettségizett, vagy néhány középiskolai osztályt végzett.
2. Szakmunkás, bányász.
3. Szakképzetlen.
- B. 1. Fegyveres felkelő, harcos.
2. Fegyvert nem használó, adminisztratív működő, tárgyalásokban résztvevő.
3. Parancsnok, parancsnokhelyettes, szakaszparancsnok.

C. 1. Politikai értékeket valló személyek. (Munkásérdekekre, szakszervezetekre, munkástanácsokra való hivatkozás.)

2. Ideológiamentes, egyéb eltérő motivációk.

3. Személyes sértettség miatti részvétel.

Lényeges tudni, hogy az öt kivégzett közül egy – bár valóban mindnyájan Széna tériek voltak – a bíróságon látta először vádlott társait. E per is tipikus példája csúsztatásoknak, a koncepcionálisan összeválogatott „szereplőgárdának”. Kirajzolódnak benne az oly sokszor visszatérő elemek, hogy legyen a vádlottak között értelmiségi, félértelmiségi; legyenek a „szereplők” között fegyveres felkelők; legyen közöttük „rovott múltú”.

FÜGGELÉK

RÉSZLETEK A BUDAPESTI FŐVÁROSI BÍRÓSÁG 1957. JÚLIUS 29-ÉN KIHIRDETETT ÍTÉLETÉBŐL ÉS ANNAK INDOKLÁSÁBÓL (GYS. B. II. 2383/1957/2 SZ.)

Rusznay László I. r. vádlottat,
Czimer Tibor II. r. vádlottat,
Laurinyecz András III. r. vádlottat,
Bán Róbert IX. r. vádlottat,
Ekrem Kemál XI. r. vádlottat

összbüntetésként, fejenként halálbüntetésre, a halálbüntetés végre nem hajtása esetén a büntetőtörvényben meghatározott egyes jogaiktól való 10 (Tíz) évi eltűlésre, valamint bárhol feltalálható egész vagyonuknak elkobzására és Ekrem Kemál vádlottat még külön a Magyar Népköztársaság területéről végleges hatállyal való kiutasításra ítéli.

Hugyecz Pál IV. r. vádlottat

összbüntetésként 20 (Húsz) évi börtönbüntetésre, a büntetőtörvényben meghatározott egyes jogaitól 10 (Tíz) évi eltűlésre, valamint bárhol feltalálható egész vagyonának elkobzására ítéli.

Táky Gyula V. r. vádlottat

összbüntetésként 10 (Tíz) évi börtönbüntetésre, a büntetőtörvényben meghatározott egyes jogaitól 5 (Öt) évi eltűlésre és bárhol feltalálható vagyonából 5000 (Ötezer) forint értékű vagyonelkobzásra ítéli.

Neubrandt Rezső VI. r. vádlottat

összbüntetésként életfogytig tartó börtönbüntetésre, a büntetőtörvényben meghatározott egyes jogaitól 10 (Tíz) évi eltűlésre, valamint bárhol feltalálható egész vagyonának elkobzására ítéli.

Nyárfádi László VII. r. vádlottat

összbüntetésként 6 (Hat) évi börtönbüntetésre, a büntetőtörvényben meghatározott egyes jogaitól 5 (Öt) évi eltűlésre, valamint bárhol feltalálható vagyonából 2000 (Kettőezer) forint értékű vagyonelkobzásra ítéli.

Ábri Benjamin György VIII. r. vádlottat

összbüntetésként 20 (Húsz) évi börtönbüntetésre, a büntető törvényben meghatározott egyes jogaitól 10 (Tíz) évi eltiltásra, valamint bárhol feltalálható egész vagyonának elkobzására ítéli.

Vasvári Ottó X. r. vádlottat

összbüntetésként 15 (Tizenöt) évi börtönbüntetésre, a büntető törvényben meghatározott egyes jogaitól 10 (Tíz) évi eltiltásra, valamint bárhol feltalálható egész vagyonának elkobzására ítéli.

Fazekas István XII. r. vádlottat

összbüntetésként 3 (Három) évi börtönbüntetésre, a büntető törvényben meghatározott egyes jogaitól 3 (Három) évi eltiltásra, valamint bárhol feltalálható vagyonából 2000 (Kettőezer) forint vagyoneklobzásra ítéli.

Rajk Tivadar XIII. r. vádlottat

összbüntetésként 4 (Négy) évi börtönbüntetésre, a büntető törvényben meghatározott egyes jogaitól 5 (Öt) évi eltiltásra, valamint bárhol feltalálható vagyonából 2000 (Kettőezer) forint értékű vagyoneklobzásra ítéli.

Hanus Imre XIV. r. vádlottat

összbüntetésként 5 (Öt) évi börtönbüntetésre, a büntető törvényben meghatározott egyes jogaitól 5 (Öt) évi eltiltásra, valamint bárhol feltalálható vagyonából 2000 (Kettőezer) forint értékű vagyoneklobzásra ítéli.

Negele Tibor XV. r. vádlottat

összbüntetésként 5 (Öt) évi börtönbüntetésre, a büntető törvényben meghatározott egyes jogaitól 5 (Öt) évi eltiltásra, valamint bárhol feltalálható vagyonából 2000 (Kettőezer) forint értékű vagyoneklobzásra ítéli.

Argyelán Gábor XVI. r. vádlottat

összbüntetésként 2 (Kettő) évi és 6 (Hat) hónapi börtönbüntetésre, a büntető törvényben megállapított egyes jogaitól 3 (Három) évi eltiltásra és bárhol feltalálható vagyonából 2000 (Kettőezer) forint értékű vagyoneklobzásra ítéli.

Csépányi Dezsőné, sz. Hamar Valéria XVII. r. vádlottat

összbüntetésként 1 (Egy) évi és 6 (Hat) hónapi börtönbüntetésre, a büntető törvényben meghatározott egyes jogaitól 3 (Három) évi eltiltásra, valamint bárhol feltalálható vagyonából 1000 (Egyezer) forint értékű vagyoneklobzásra ítéli.

Az eljárás során felmerült 2466 (Kettőezernégyszázhatvanhat) forint 60 (Hatvan) fillér bűnügyi költségéből 232 (Kettőszázharminckettő) forint 60 (Hatvan) fillért valamennyi vádlott egyetemlegesen; Laurinyecz András III. r. vádlott 700 (Hétszáz) forintot még külön, Hugyecz Pál IV. r. vádlott 700 (Hétszáz) forintot szintén még külön, Negele Tibor XV. r. vádlott, Argyelán Gábor XVI. r. vádlott és Csépányi Dezsőné XVII. r. vádlott 700 (Hétszáz) forintot még külön egyetemlegesen; végül Czimer Tibor II. r. vádlott 14 (Tizennégy) forintot; Táky Gyula V. r. vádlott 14 (Tizennégy) forintot és Vasvári Ottó X. r. vádlott 106 (Egyszázhat) forintot külön kötelesek az államnak megtéríteni.

Összefoglalva:

1.) I. r. vádlott október 26-án Budapestre jött a tüntetők élén, csatlakozott a Széna téri ellenforradalmárokhoz és október 28. napjáig velük együtt harcolt a szovjet és magyar csapatok ellen. Utána 50-60 főnyi menekülő ellenforradalmár vezetője lett és elvitte azokat a pilisszentiváni munkásszállóba. Utólagos beleegyezésével csoportjának tagjai megtámadták a pilisvörösvári rendőrőrsöt és ÁRHI őrsöt, a fegyvereiket erőszakkal elvették. Október 29-én útját állja Zgyerka Jánosnak és társainak, elfogja őket, elveszi gépkocsijukat, fegyvereiket és pénzüket. Október 31-én, mint a csoport parancsnoka, felvezeti őket a Széna térre és a csoporttal együtt csatlakozik az ellenforradalmárokhoz. Vezetője lett a bányászbrigádnak, akiknek az élén vezette a rózsadombi, békásmegyeri, pomázi, csolnoki, Attila utcai, Déli pályaudvari akciókat, cigarettáit erőszakkal elveszi, bv alkalmazottakat elhurcol, államvédelmi alkalmazottak lakásán házkutatást tart, tömeges előállítás és letartóztatást eszközöl, majd páncéltörő fegyverek szerzése érdekében csoportját Ausztriába kívánja vezetni, majd Szombathelyen csoportjával elfoglalja a határőrség laktanyáját.

2.) II. r. vádlott október 30-án csatlakozik a Rusznyák által vezetett ellenforradalmi csoporthoz, a csoporttal együtt október 31-én Budapestre megy, mint helyettes parancsnok és csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhoz. Rusznyákkal egyetemben vezeti a rózsadombi akciótól kezdve az összes további akciót és ha névleg helyettesi funkciót is tölt be, lényegében a vezetést magához ragadja, az ő irányításával bonyolítják le az összes akciót.

3.) III. r. vádlott október 26-án a tüntetőkkel Budapestre jön, csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhoz, részt vesz a harcokban október 28-ig, majd a Rusznyák csoporttal Pilisszentivánra menekül, ahol október 30-án ő kezdeményezi a csolnoki tábor megtámadását, az elítéltek kiszabadítását és a fegyverek megszerzését. Október 31-én a Rusznyák csoporttal Budapestre jön, csatlakozik a Széna téri felkelőkhöz és a bányászbrigádban részt vesz valamennyi fenti akcióban. A csolnoki tábor megtámadását mint helyi ismerettel rendelkező személy vezeti, a csolnoki bv alkalmazottakat letartóztatja, részt vesz a tábor fegyvereinek és egyéb értékeinek az erőszakos elvételében, géppisztolyából egy sorozatot lő ki arra a gépkocsira, amelyben Baranya bv hadnagyot viszik.

4.) IV. r. vádlott október 26-án a tüntetőkkel Budapestre jön, végigszemléli a Széna téri ellenforradalmi harcokat, egy éjszakát maga is a Széna téren tölt, majd október 27-én visszatér Pilisszentivánra. Október 28-án csatlakozik a Rusznyák csoporthoz, másnap résztvesz Zgyerkákék letartóztatásában és értékeik erőszakos elvételében. Október 31-én a Rusznyák csoporttal Budapestre jön, csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhoz és a bányászbrigád tagjaként résztvesz az összes akcióban, beleértve a csolnoki tábor kifosztását is, ahol a gyógyszeres megszerzését és elvételét maga irányítja.

5.) V. r. vádlott október 23-án résztvesz a Parlament előtti tüntetésben, a Rádió előtt segíti a támadókat lőszeres szállításában és a sebesültek elvitelében. Október 25-én csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhoz és mint géppuskás, harcol a szovjet csapatok ellen. Október 28-án Rusznyákkal együtt elmenekül és Pilisszentivánra megy. A Rusznyák csoporttal október 31-én visszatér a Széna téri ellenforradalmárokhoz és a bányászbrigád tagjaként részt vesz annak összes akcióiban.

6.) VI. r. vádlott október 23-án részt vesz a Parlament előtti tüntetésben, majd a Rádió ostromában. Október 27-én csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhoz, ahol Táky Gyulával együtt a géppuskát kezeli és abból tüzel a szovjet egységekre. Október 28-án Pilisszentivánra menekül a Rusznyák csoporttal együtt és még ezen a napon vezeti a támadást a pilisvörösvári rendőrőrs és ÁRHI őrség ellen, melynek során erőszakkal

megszerzik a két órs fegyvereit. Október 31-én a Rusznyák csoporttal Budapestre jön, csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhöz, és a bányászbrigád tagjaként mint golyószórós, részt vesz a brigád valamennyi akciójában.

7.) VII. r. vádlott október 26-án a tüntetőkkel Budapestre jön és a Széna téren az ellenforradalmárok között tölti az éjszakát. Minthogy fegyver részére nem jutott, 27-én hazamegy Pilisszentivánra. Október 28-án csatlakozik Pilisszentivánon a Rusznyák csoporthoz, majd a csoporttal együtt október 31-én Budapestre jön és beáll a Széna téri ellenforradalmárokhöz. Részt vesz a bányászbrigád valamennyi akciójában.

8.) VII. r. vádlott önkényesen elhagyja az oroszlanói rabmunkahelyet, megszökik és Budapestre jön. Október 31-én csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhöz és tagja lesz a bányászbrigádnak és részt vesz a brigád valamennyi akciójában.

9.) IX. r. vádlott október 23-án részt vesz a Parlament előtti tüntetésen. Október 25-én csatlakozik a Margit hídnál levő ellenforradalmárokhöz és azokkal együtt megtámadja a III. kerületi kapitányságot, részt vesz a fegyverek erőszakos elvételében. Október 27-én csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhöz. Október 29-én megválasztják a Széna téri ellenforradalmi központ írnokának. Október 30-án törzsírnok és a Széna téri bázison belül Szabó helyettese lett. Személyesen ellenőrzi és irányítja az operatív csoport tevékenységét, tárgyalásokat folytat és megállapodást köt a Határőrség Országos Parancsnokságának Katonai Forradalmi Tanácsával, a Petőfi Akadémiával, a II. kerület Forradalmi Katonai Tanácsával. Személyesen vezeti az Attila utcai és a Déli pályaudvari akciót, diverzánsokkal tárgyal fegyvereknek külfölről való behozataláról, tárgyal az osztrák követségen, majd személyesen vezeti a bányászbrigádot az ausztriai útra, amikor is nagyobb összeget vesz magához a reá bízott pénzből. Győrben tárgyal a Katonai Forradalmi Tanáccsal, a határőrség körzeti parancsnokával és a győri forradalmi bizottság elnökével, majd Szombathelyen a Forradalmi Ifjúsági Tanács összejövetelén részt vesz és meghatározza a szombathelyi államvédelmisták letartóztatásának tervét, részt vesz a szombathelyi határőr laktanya elfoglalásában és tárgyalást folytat a laktanya parancsnokának helyettesével.

10.) X. r. vádlott október 27-én csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhöz és részt vesz államvédelmisták felkutatásában. A szovjet csapatok támadása folytán október 28-án elmenekül, majd november 1-jén ismét csatlakozik az ellenforradalmárokhöz Szabó János felszólítására. A Maros utcai laktanyában elhárító lesz és részt vesz emberek kihallgatásában és megkínzásában. Bán Róbert helyetteseként részt vesz a II. kerületi Forradalmi Katonai Tanács értekezletén, majd az Attila utcai és Déli pályaudvari akciókban. Személyesen tárgyal az osztrák követségen a fegyveres csoport külföldre menetele és páncéltörő fegyverek behozatala tárgyában. Bán helyetteseként részt vesz az Ausztriába való kimenetelt célzó útban, Győrben Bánnal együtt részt vesz az ott lefolytatott tanácskozásokban és Szombathelyen a határőrlaktanya elfoglalásában.

11.) XI. r. vádlott október 26-án csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhöz és fegyveresen harcol az ÁVH ellen. Október 28-án a felfegyverzett ipari tanulók képviselőjében tárgyalást folytat a Bem laktanya parancsnokságával és megköti a tűzszüneti egyezményt, és ennek eredményeképpen visszaszerzi a Széna téri bázist. Október 29-én Szabó János helyettesének választják meg, irányítja a közös járőrözést, híryanagokat ad külföldi diplomáciai képviselőknek és újságíróknak, tárgyal a Magyar Vöröskereszttel és az osztrák követséggel, a Vöröskereszt a küldemények kirakására vidéki küldöttségeket fogad és tanácsokat ad a nemzetőrségek megalakítására, kapcsolatot létesít a Petőfi Akadémiával és a Budapesti Főkapitánysággal, majd a Maros utcai laktanya elfoglalása után a Széna téri bázis parancsnoka lesz. Kapcsolatot létesít a Ganz-gyár és a Marcibányi

lőtér munkásőrségével, felállít őrséget a II. kerületi Pártbizottság épületében és azt megszállva tartja. Ellenőrzi a Rákosi és Gerő villa őrségét és onnan a saját részére fegyvereket tulajdonít el. November 4-én részt vesz a szovjet csapatok elleni riadóké-szültségben, majd az elmenekülő ellenforradalmárok eldobált fegyvereit gyűjti össze. Eltulajdonít egy szovjet katonai oldalkocsis motorkerékpárt és azon menve értesíti a Mechwart téri ellenforradalmi csoportot az eseményekről. Ezután elmegy Pesthidekútra, miután ott még fegyveres csoportok vannak, innen pedig Nagykovácsiba megy és kapcsolatba kerül Király Bélával, aki felderítésre visszaküldi. A további ellenforradalmi tevékenységét a motorbalesete akadályozza meg.

12.) XII. r. vádlott Pilisszentivánon belép a nemzetőrségbe és fegyveres őrszolgálatot teljesít. Október 29-én részt vesz Zgyerkákék elfogásában és a munkásszállóba való bekísérésében. Október 3-án a Rusznyák csoporttal Budapestre jön és csatlakozik az ellenforradalmárokhoz. A Maros utcai laktanyában őrszolgálatot teljesít, majd november 1-jén éjjel csatlakozik a bányászbrigádhoz, akikkel részt vesz az Attila utcai, Déli pályaudvari akciókban. Velük együtt indul el nyugatra páncéltörő fegyverekért és Szombathelyen részt vesz a laktanya elfoglalásában.

13.) XIII. r. vádlott október 25-én csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhoz és részt vesz az utcai igazoltatásokban és előállításokban. Október 28-án elmenekül és hazamegy, majd Nagykovácsi községben jelentkezik nemzetőrnek.

14.) XIV. r. vádlott október 24-én csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhoz és 28-ig részt vesz a fegyveres harcokban. November 1-jén egy csoporttal elfoglalja a Vár alatt levő sziklapince óvóhelyet és ott őrszolgálatot teljesít november 6-ig, amikor a szovjet csapatok megérkeznek.

15.) XV. r. vádlott október 28-án csatlakozik Pilisszentivánon a Rusznyák csoporthoz, majd október 31-én Budapestre jön és a Maros utcai laktanyában őrszolgálatot teljesít. November 2-án csatlakozik a bányászbrigádhoz és részt vesz a nyugati úton fegyverek behozatala végéig. Szombathelyen részt vesz a határőr laktanya elfoglalásában.

16.) XVI. r. vádlott október 26-án a tüntetőkkel Budapestre jön, majd az éjszakát a Széna téren töltve október 27-én hazamegy. Pilisszentivánon október 28-án csatlakozik a Rusznyák csoporthoz és a csoporttal együtt október 31-én ismét Budapestre jön és csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhoz. A Maros utcai laktanyában őrsparancsnok lesz és november 4-ig ott teljesít szolgálatot. November 4-én a Széna térre megy és bujkál a szovjet harci egységek elől, majd visszatér Pilisszentivánra, magával víve a géppisztolyát 7 db tárral és a TT pisztolyát. Mikor a szovjet csapatok Pilisszentivánra érnek, eldobja a géppisztolyt, a társakat pedig házkutatás során veszik el tőle. A pisztolyt még hosszabb ideig magánál hordja, majd lerészegedik és elloppják tőle.

17.) XVII. r. vádlott október 26-án a tüntetőkkel Budapestre jön, csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhoz és vöröskeresztes szolgálatot teljesít a harcok alatt a kötözőhelyen. Október 28-án a támadás miatt elmenekül és hazamegy Pilisszentivánra. Október 31-én csatlakozik a Rusznyák csoporthoz és velük együtt Budapestre jön, ahol csatlakozik a Széna téri ellenforradalmárokhoz. Tagja lesz a bányászbrigádnak és valamennyi akciójukban elkíséri őket mint vöröskeresztes nő.

